

'Een prachtig staaltje burgerparticipatie'

Vrijwilligers realiseren Den Bosch' eerste levensbomenbos

Het fenomeen levensbomenbos wint in rap tempo aan populariteit. Zo ook in Rosmalen (gemeente 's-Hertogenbosch), waar op 18 en 25 november twee plantdagen plaatsvonden. De manier waarop dit bos tot stand is gekomen, is uniek, aldus Roel Vermeulen: bijgestaan door gemeente en sponsoren, maar volledig gerealiseerd door vrijwilligers. Aan Boomzorg vertelt hij over het traject.

Auteur Kelly Kuenen

In mei 2015 valt op het bureau van de gemeente 's-Hertogenbosch een plan van de stichting Levensbomenbosch. Het omvat stappen om te komen tot een levensbomenbos in Rosmalen: locatie, ontwerp, boomsoorten, beheer en onderhoud en de wijze waarop het bos gefinancierd moet worden.

Het stappenplan komt niet uit de lucht vallen. Een jaar eerder nam de gemeenteraad het initiatiefvoorstel van de fractie van de politieke partij

Bossche Groenen aan. Het zaadje voor het levensbomenbos wordt al in 2013 geplant door Arie Bijl en Helmus Boons, die met hun activiteiten voor onder meer de stichting Boom & Bosch contacten hebben in de Bossche politiek. De stichting bestaat eerst uit Arie Bijl, Helmus Boons en Roel Vermeulen (Vermeulen Boomadvies); later komt Peter van Loon (Hooloo ingenieurs) erbij. 'De opzet van dit project was anders dan meestal het geval is', vertelt Vermeulen. 'Er zijn wel meer levensbomen- en

geboortebossen, maar die worden veelal door gemeenten geïnitieerd en georganiseerd. Met hulp van externe partijen hebben wij het traject van A tot Z zelf bedacht en gerealiseerd.'

Sortiment

In het plan van aanpak wordt allereerst uitgegaan van het aanplanten van bomen in het Kanaalpark tussen Empel en de Grote Wielen, ten noordoosten van de stad 's-Hertogenbosch. Vermeulen vertelt

erover: 'Aanvankelijk wordt gekozen voor de aanplant van duurzame en grotendeels inheemse boomsoorten. Denk aan zomereik, zomerlinde en zoete kers, maar ook beuk, tamme kastanje en noot, die de laatste eeuwen ook volop in Nederland voorkomen. In tegenstelling tot bijvoorbeeld iepen, essen en wilgen zijn deze bomen op dit moment relatief ongevoelig voor ziekten. Daarnaast dragen de bomen met hun bloemen, vruchten en zaden bij aan de voorkomende fauna. Het belangrijkste argument is echter dat de bomen allemaal ten minste 80 jaar oud kunnen worden.'

Na het afleveren van het plan werkt de stichting dit verder uit. Maar weerstand op de gekozen locatie gooit roet in het eten. Vermeulen: 'De bestemmingsplannen waren onvoldoende concreet om er op korte termijn een bos te kunnen aanplanten. Daarnaast twijfelden ecologen of een bos op deze locatie zou passen bij de omgeving.'

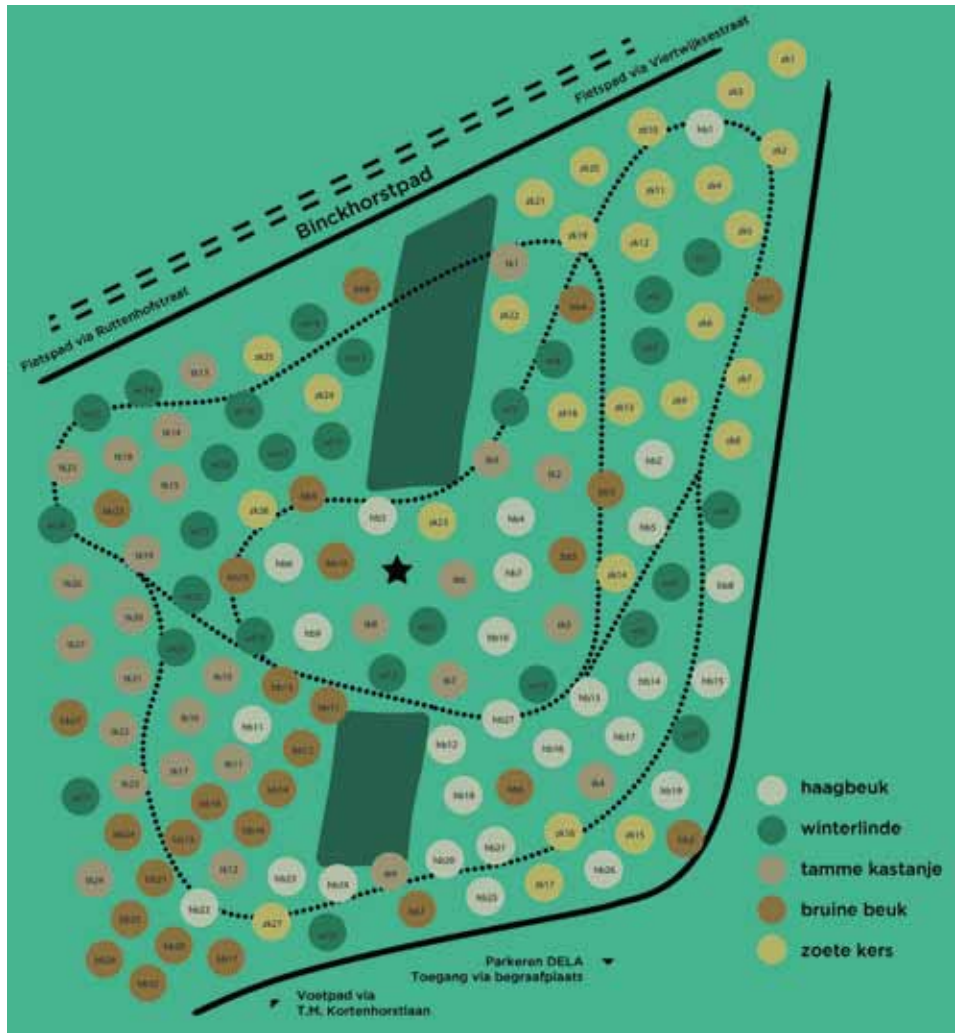
De locatie wordt daarom losgelaten en in samenwerking met de gemeente wordt gezocht naar een nieuwe locatie. 'We hebben diverse geschikte locaties aangedragen bij de gemeente: braakliggende terreinen, weilanden en stukjes grond in eigendom van de gemeente die volgens ons uitermate geschikt waren. Toch bleek het een enorm lastige kwestie. Grond is schaars in Nederland en op ieder nog beschikbaar plekje ligt vaak al een bestemming of er zijn plannen voor in de maak.'

De tijd verstrijkt. Een plantdag voor maart 2016 is niet meer haalbaar. Maar dan komt er goed bericht, vertelt Vermeulen. 'Wijkteamleider Wil Klerks van de gemeente heeft een geschikte locatie gevonden: een weiland dat al enkele jaren niet meer in gebruik is. Het ligt achter het uitvaartcentrum en de Algemene Begraafplaats in Rosmalen en is ongeveer 1,3 hectare groot, aanzienlijk minder dan de stichting voor ogen had. De gemeente is echter van mening dat de stichting eerst moet laten zien dat ze een kleiner bos zonder problemen aangeplant krijgt.'

Plannen voor beheer

De stichting gaat de uitdaging aan en stelt samen met de gemeente een gebruiksovereenkomst op. Het perceel dient te worden afgewaardeerd en krijgt de bestemming bos. De gemeente neemt deze kosten voor haar rekening; Vermeulen is verantwoordelijk voor het ontwerp van het bos. Uitgangspunt is dat alle bomen evenveel ruimte krijgen. Een bestaande groenstrook in het midden blijft daarbij gehandhaafd.

De stichting heeft er vertrouwen in en nog voor de ondertekening van de gebruiksovereenkomst maakt Hein van de Kerkhof van Hein(c) een website, waarop geïnteresseerden al een locatie en

Het ontwerp voor het Levensbomenbos.

De plantdagen konden rekenen op veel deelnemers.

‘Grond is schaars; op ieder nog beschikbaar plekje ligt vaak al een bestemming’

boomsoort kunnen kiezen voor een investering van 125 euro. Ze kunnen daarbij kiezen voor de aanplant van een tamme kastanje, zoete kers, bruine beuk, haagbeuk of winterlinde. Op 7 september 2017 werd de gebruiksovereenkomst getekend door Jos van Son, voormalig wethouder en voorvechter van het levensbomenbos. Om het initiatief te promoten, zorgt de stichting voor publiciteit via social media, posters in de omgeving en huis-aan-huisbladen. Na ruim twee maanden zijn alle 135 bomen verkocht.

De plantdagen

De plantdagen worden nauwkeurig voorbereid en niets wordt aan het toeval overgelaten. Een week voor aanvang heeft de stichting alle plantlocaties uitgezet. De eerste 52 locaties zijn gelabeld met stickers waarop de boomeigenaren en nummers zijn weergegeven. Biggelaar Groen is verantwoordelijk voor het uitgraven van de gaten en het zetten van boompalen. De bomen, overwegend twee tot drie meter hoog, worden de dag voor de plantdag opgehaald bij Boomkwekerij Udenhout. Er is gekozen voor het planten van wortelgoed; dit is gemakkelijker te planten en slaat beter aan dan bomen met kluit. Bij elke boom wordt 0,25 m³ compost van Den Ouden Groep toegevoegd. Aan de ene zijde van de boom wordt een tijdelijke boompaal neergezet, aan de andere zijde een paal

met aluminium boomnummer. Na aanplant wordt elke boom voorzien van een stambeschermer en de boomspiegel afgewerkt met een laag mulch. De bomen worden op soort klaargelegd. Na woorden van Arie Bijl, Judith Hendriks van de Bossche Groenen en Johan Mees, vertegenwoordiger van de gemeente, haasten de planters zich naar hun bomen. ‘Binnen vijf minuten stonden de mensen verspreid in het veld’, vertelt Vermeulen. Op de eerste plantdag maken 150 mensen hun opwachting, op de tweede is het nog drukker. Achteraf blijkt dat de meeste bomen zijn geplant ter nagedachtenis aan een dierbare; er waren dan ook hele families aanwezig.

Beheer

In de overeenkomst wordt opgenomen dat de stichting voor een periode van vijf jaar verantwoordelijk is voor de grond en de bomen. Daarna wordt het bos overgedragen aan de gemeente.

De bomen worden geplant een tijdelijke en blijvende paal, een stambeschermer en voorzien van compost een laag mulch.

ACTUEEL

Biggelaar Groen BV zal in elk geval twee jaar verantwoordelijk zijn voor het watergeven van de bomen. Mogelijk wordt nog een element in het bos gemaakt van een door Boomrooierij Weijtmans geveldde beuk. Volgens Vermeulen heeft de stichting veel positieve reacties ontvangen. ‘We zijn dan ook enorm trots op deze prestatie. Het is een prachtig staaltje burgerparticipatie.’ Op 17 maart worden de laatste 40 bomen aangeplant. Of het levensbomenbos een vervolg krijgt, is nog niet zeker. Aan het animo lijkt het in elk geval niet te liggen; dit project kreeg meer aanmeldingen dan er te planten bomen waren.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-7341

De plantdagen trokken deelnemers van alle leeftijden.